

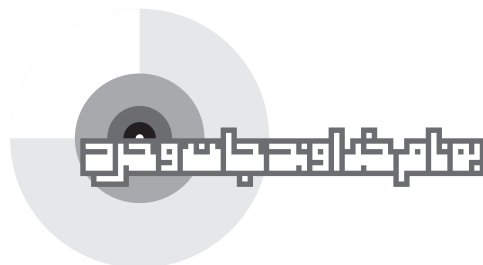

مشاهدهٔ دریافتی

مشاهده و مستندسازی
با استفاده از

نمونهٔ کارگاه آموزش طبیعت

نویسندگان: گرد.ا. شِفِر و مرجان عالم زاده
مترجم: مهوش ناطق

انتشارات جهاد دانشگاهی مشهد بر این باور است که نخستین گام در راه بهبود ساختارهای اقتصادی - اجتماعی و توسعه کشور، دستیابی به تازه‌های دانش و نشر یافته‌های پژوهشگران است. کتاب حاضر ششصد و دوازدهمین اثری است که با همین رویکرد منتشر می‌شود. رهنمودهای خوانندگان فرهیخته می‌تواند ما را در ارتقای سطح کیفی و کمی این آثار یاری نماید.

انتشارات جهاد دانشگاهی مشهد

فهرست موضوعات

۱۰.....	مقدمه
۱۲.....	درک آموزش
۱۳.....	تکلیفی دربارهٔ تعلیم و تربیت: شناختن کودکان
۱۶.....	دوروش یادگیری فرهنگی
۱۸.....	چگونه جهان وارد ذهن می‌شود؟
۲۰.....	یادگیری تجربی
۲۱.....	یادگیری از روی حرکات صورت
۲۱.....	ذهن مبتدی
۲۴.....	سنگ بنای یادگیری تجربی
۲۷.....	آموزش ذهن مبتدی
۲۸.....	نقطه‌نظرهای اجتماعی یادگیری تجربی
۲۹.....	آموزش، مشارکت است
۳۰.....	تجربهٔ مشترک
۳۲.....	ساختار اجتماعی حوزهٔ تجربه
۳۳.....	منطقی دیگر از یادگیری تجربی
۳۳.....	چگونگی شکل‌گیری الگوهای تجربه
۳۴.....	تنوع و انتخاب
۳۴.....	آموزش تجربی به‌عنوان فرایند تکامل
۳۴.....	یادگیری مهارتی یا فرهنگ یادگیری
۳۵.....	توانایی‌های بالقوهٔ خودآموزی
۳۵.....	توانایی‌های بالقوهٔ برقراری ارتباط کلامی
۳۶.....	توانایی‌های بالقوهٔ موضوعی

- ۳۷..... توانایی‌های بالقوه ساختاری
- ۳۷..... یک فرهنگ یادگیری
- ۴۰..... مبانی مشاهده‌دریافتی
- ۴۱..... مشاهده‌دریافتی به‌عنوان ابزار حرفه‌ای کار تعلیم و تربیت
- ۴۲..... مشاهده یعنی چه؟
- ۴۳..... دریافتن به‌عنوان طرح‌ریزی حسی واقعیت
- ۴۴..... دریافتن به‌عنوان طرح‌ریزی یک صحنه مشترک
- ۴۶..... نقش‌پذیری ذهنی مشاهده
- ۴۸..... پیامدهای مشاهده‌دریافتی
- ۴۹..... مشاهده‌دریافتی به‌عنوان مشاهده صحنه‌ای
- ۵۰..... مشاهده‌دریافتی و فرایندهای اجتماعی
- ۵۰..... مشاهده‌دریافتی به‌عنوان فرایند اجتماعی
- ۵۳..... مشاهده‌دریافتی به‌عنوان مبنای کار تعلیم و تربیت و تعاون
- ۵۳..... مشاهده‌دریافتی به‌عنوان نقطه شروع تعلیم و تربیت درنگ
- ۵۵..... مبنای فکری مشاهده‌دریافتی
- ۵۶..... کاربرد عملی مشاهده‌دریافتی
- ۵۸..... گام اول: مشاهده همراه با دریافت
- ۵۸..... چگونه دریافتن با مشاهده صورت می‌گیرد؟
- ۵۹..... مشاهده‌دریافتی چگونه شروع می‌شود
- ۶۳..... گام دوم: توصیف
- ۶۳..... یادداشت برداری
- ۶۴..... نوشتن داستان
- ۶۵..... گام سوم: بازتاب دادن
- ۶۵..... کشف فرایندهای آموزش
- ۶۶..... بازتاب دادن مشاهده‌های دریافتی
- ۶۷..... برقراری ارتباط بین مشاهده‌ها
- ۶۸..... برقراری ارتباط بین مشاهده‌های یک فرایند
- ۶۹..... بازتاب دادن کار خود در تعلیم و تربیت
- ۷۰..... شناخت خود در مشاهده‌ها

- ۷۱..... شناخت الگوهای دریافت‌های خود.....
- ۷۲..... **گام چهارم: مستندکردن**.....
- ۷۳..... مجموعه نوشته‌ها.....
- ۷۳..... مجموعه سند به عنوان نتیجه یک فرایند بازتاب.....
- ۷۳..... مجموعه سند به عنوان ابزار علم تعلیم و تربیت.....
- ۷۷..... مجموعه سند به عنوان انگیزه گفتگو.....
- ۷۹..... **مشاهده دریافتی، بازتاب و مجموعه سنده عنوان وسیله‌های کار پروژه با کودکان**.....
- ۷۹..... نقش مربی در کار پروژه.....
- ۷۹..... تأثیر متقابل کار تعلیم و تربیت، مشاهده‌های دریافتی و بازتاب بر یکدیگر.....
- ۸۲..... **یک راهنمای تشخیص موقعیت برای مشاهده دریافتی**.....
- ۸۳..... مبانی مشاهده دریافتی.....
- ۸۴..... مشاهده دریافتی چیست؟.....
- ۸۴..... کاربرد مشاهده دریافتی چیست؟.....
- ۸۴..... چه چیزهایی را می‌توان مورد مشاهده دریافتی قرار داد؟.....
- ۸۵..... کدام فرصت‌ها برای مشاهده دریافتی مناسب‌اند؟.....
- ۸۵..... تمرکز مشاهده دریافتی بر چیست؟.....
- ۸۵..... مشاهده دریافتی چگونه محقق می‌شود؟.....
- ۸۶..... چه چیزی به صورت کتبی ثبت می‌شود؟.....
- ۸۶..... ثبت کتبی چگونه انجام می‌شود؟.....
- ۸۶..... مشاهده دریافتی چگونه بازتاب می‌یابد؟.....
- ۸۷..... پرسش‌های بازتاب.....
- ۸۷..... نتیجه‌گیری‌های نهایی و پیشنهادهایی برای تمرین.....
- ۸۷..... بازتاب دادن کار خود در تعلیم و تربیت.....
- ۸۸..... مجموعه سندها چیست؟.....
- ۸۸..... چگونه مستند می‌شود؟.....
- ۸۹..... ساختارهای کمکی مشاهده دریافتی.....
- ۹۰..... مثال‌های عملی از «کارگاه آموزشی طبیعت».....
- ۹۵..... مثال ۱: کودکان زیبایی‌شناس هستند (درآمدی بر مشاهده دریافتی).....
- ۱۰۱..... بازتاب: کودکان زیبایی‌شناسند.....

- مثال ۲: ماکس و «لارو (کرم پيله ساز)» او - مشاهده‌کننده به عنوان انگیزه‌دهنده ۱۰۷
- بازتاب: ماکس و لارو او ۱۱۳
- مثال ۳: یک خانه به وجود می‌آید (یک مشاهده چندروزه) ۱۱۷
- دوشنبه ۱۱۷
- سه‌شنبه ۱۲۰
- چهارشنبه ۱۲۴
- بازتاب: یک خانه به وجود می‌آید ۱۲۸
- مثال ۴: از لکوموتیوران تا داوطلب (مشاهده کننده به عنوان همبازی) ۱۳۳
- بازتاب: از راننده قطار گرفته تا داوطلب آزمون ۱۳۵
- مثال ۵: چوب شنا می‌کند، سنگ خیر (مثالی برای یک مجموعه سند) ۱۳۹
- خلاصهٔ ملاحظات ۱۴۳
- مثال ۶: اولین تجربه‌های یاسمین در جنگل (پوستری از مجموعه سند) ۱۴۵
- وسعت مشاهده ۱۴۵
- تجربه‌ها و ارتباط آنها با یکدیگر ۱۴۶
- نقش مربی تعلیم و تربیت ۱۴۷
- مثال ۷: تله گرگ - پیوستن مشاهده‌های مختلف ۱۴۹
۱. موضوع: غار ۱۴۹
۲. موضوع: بچه خرچنگ نهری ۱۵۳
۳. موضوع: طرح‌ریزی‌های کنار نهر ۱۵۶
- مثال ۸: استخوان دایناسور (به وجود آمدن یک پروژه) ۱۶۴
- دوشنبه ۱۶۴
- سه‌شنبه ۱۶۸
- چهارشنبه ۱۷۱
- پنج‌شنبه ۱۷۳
- مثال ۹: دفترچه یادداشت ۱۷۶
- مشاهده‌دریافتی به عنوان فرایند پیشرفت ۱۸۱
- وسعت بخشیدن به دریافت از طریق بازتاب ۱۸۱
- تأثیر بر کار تعلیم و تربیت ۱۸۲
- شرایط چارچوب مشاهده‌دریافتی ۱۸۳

۱۸۳ خودمختاری و استقلال

۱۸۴ زمان‌های اداری فردی

۱۸۴ نشست تیم برای گفتگوی بازتاب

۱۸۵ تجهیزات

۱۸۵ نویسندگان

۱۸۶ پروژه کارگاه آموزشی طبیعت

مقدمه

خوانندگان عزیز

ما برآنیم با این کتاب شوق مشاهده را در شما بیدار کنیم و در ضمن، نشان دهیم رویارویی با کودکان در معنای مشاهده دریافتی چه دستاوردهایی برای کار تعلیم و تربیت دارد.

در دوره تمرین عملی در کارگاه طبیعت، برای من، مرجان عالم زاده این فرصت پیش آمد تا به مدت دو سال، هر روز تک تک کودکان و گروه‌های کوچک آنها را مورد مشاهده دریافتی قرار دهم. در این حین دیگر نمی توانستم تصور کنم که بدون استفاده از این روش مشاهده، چگونه می توان زندگی روزمره را با حفظ ضوابط تعلیم و تربیتی آن، همسو با پرسش‌ها و علاقه‌های کودکان شکل داد.

نگرش مشاهده دریافتی مستلزم دقت کامل به لحظه حال است و راهی است برای کمک به درگیری کامل با یک وضعیت، خواه برای چند دقیقه باشد، خواه حتی برای یک ساعت. این نگرش با تلاش برای فهم روابط و رویدادهایی که دریافت می شوند، شکل می گیرد.

حداقل فهم پایه، پیش نیاز پاسخی است که از نقطه نظر تعلیم و تربیت دارای معناست. آن فهم پایه با تکیه بر رویکرد تعلیم و تربیت رجویوامیلیا زیربنای تعلیم و تربیتی را برای ما می سازد که بر درنگ تأکید دارد تا به دقت گوش کنیم قبل از آنکه پاسخ تخصصی بدهیم. فقط کسی که گوش می دهد می تواند دقیقاً آنچه را که می شنود متوجه شود. فرورفتن به عمق یک وضعیت، گوش فرادادن و زحمت کشیدن برای فهمیدن هرچه که در آن می گذرد، راه را برای ایجاد تجربیات مشترک باز می کند؛ چه در وضعیت کفش به پا کردن باشد چه در ساختن یک سد خاکی و یا سایر وضعیت های روزمره.

در ارتباط با کودکان، اغلب برایمان مشکل است که به آنها گوش بدهیم. کودکان برای ابراز خود و

نظریاتشان تا حد اندکی از زبان کلامی استفاده می‌کنند و بیشتر وقت‌ها با دیگر روش‌های بیانی آنچه را که در آن لحظه به آن مشغولند و یا آنچه را که نیاز دارند با ما به اشتراک می‌گذارند؛ برای مثال، با زبان بدن، با بازی و یا با فعالیت‌های ترکیبی. اما در آن لحظه موضوع مطرح در مشاهده دریافتی این است که به صداهای زیاد کودکان برای بیان فکرها و نظراتشان گوش کنیم تا بتوانیم به آنها پاسخ دهیم.

امیدواریم شما هنگام خواندن این کتاب دریابید: الزام مشاهده و گردآوری اسناد، هدر دادن وقت نیست، بلکه نتیجه یک کنش تعلیم و تربیتی همراه با گفت‌گوست، با این هدف که زندگی روزمره تعلیم و تربیتی را به نحوی سودمند با سوالات کودکان هماهنگ کرده، روزه‌روز آن را طرح‌ریزی و فضا را برای اندیشه‌ورزی پژوهشی و یادگیری باز نماید.

امیدواریم بتوانیم شما را ترغیب کنیم فرم‌هایی را بیابید که به شما امکان دهند مشاهده دریافتی و مستندکردن دریافت‌ها را به عنوان بخشی از زندگی روزمره آموزشی خود قرار دهید. آرزو می‌کنیم از خواندن کتاب بسیار لذت ببرید.

مرجان عالم‌زاده و گردا. شِفر